

MIETTINEN

**— SUOMI —
PUNK**

1977 - 1981

INTRO – 9

I OSA:

VÄRINÄÄ TULOSSA – PUNKKIA ENNEN SUOMIPUNKKIA – 10

PRE-PUNK – 11

VIRTANEN – 20

SUOMIPUNKIN ESIVAIHEET

ENNEN VARSINAISTA PUNK-AIKAA – 24

ULKOMAAN PELLETT 30

KUINKA PUNK TULI ELÄMÄÄSI – MATKAILU AVARTAA – 35

KUINKA PUNK TULI ELÄMÄÄSI – LUKEMINEN AVARTAA – 39

KUINKA PUNK TULI ELÄMÄÄSI – MUSIIKKI AVARTAA – 44

PETRI MILJOONA – 56

ATTE BLOM – 61

EPE'S POKO – 65

RAMONES SUOMESSA – 68

II OSA:

MUL ON TULIVUORI SISÄLLÄIN – SUOMIPUNKIN KULTA-AIKA – 76

ESI NORMAALI – 78

EPPU NORMAALI – 82

PELLE MILJOONA & N.U.S. – 91

PROBLEMS – 96

ARI TASKINEN – 100

POHJALLA – 104

RUBBERDUCK JONES – 107

HEIMOMEN PUNKFESTARI – 111

PELLE MILJOONA 1978–1980 – 113

MITÄ ON PUNK? – 123

SEHR SCHNELL – 128

MIKKO MONTONEN – 138

BRIARD – 140

PETE MALMI – 145

WIDOWS – 148

KOLLAA KESTÄÄ – 152

MICROVOX – 157

VANDAALIT – 162

YARI – 167

SE – 169

KENEN PUNK – 174
LOOSE PRICK – 179
YPÖ-VIIS – 184
HILSE – 192
PIENLEHDET – 200
KAUPPISEN JOUKKOHAUTA – 212
JYRKI LEHTOLA – 216
HILSE-KONSERTIT – 217
PUNKHUIJARI JUHA SIPILÄ – 222
HILSELP – 226
VAAVI – 231
RATSIA – 239
JYRI HONKAVAARA – 246
VASTAKKAINASETTELU – 252
VANHA JA UUSI PIERU – 272
SAFETY PINS FAN CLUB – 278
KARANTEENI – 283
SENSUURI – 290
LAPIN RUNDIT – 294
KAINUU – 297
MATTI MÄTÄ & 22 – 301
SAVO SKENE – 304
VILMA VAINIKAINEN – 307
RUOTSI – 312
MIKSI PUNK OLI NIIN ISO SUOMESSA – 314
KANNUSTAVAT VANHEMMAT – 320
PUNK JA KIRJALLISUUS – 325
URHEILU JA PUNK – 330
MILLÄ PÄIHTEELLÄ SUOMALAISTA PUNKKIA TEHTIIN? – 335
JOHNNY VAN HURSKAS – 343
LAMA – 347

III OSA:

EILISEN JÄLKEEN – SUOMIPUNKIN TUHO – 352
PELLE MILJOONA OY – 354
LOPUN AJAN MERKKEJÄ – 360
MITÄ JÄI PUNKISTA – 370
SUOSIKKI – 373
TURUN TV-MUNA – 382

ÄÄNESSÄ:

Adi (s. 1958) – Sehr Schnell, kitaristi
Juha Aunola (s. 1961) – Ratsia, kitaristi
Atte Blom (s. 1943) – Love Records ja Johanna, levymoguli
Jarmo Haapamäki (s. 1966) – Piikki, päätoimittaja
Jari Haaparanta (s. 1961) - Safety Pins, laulaja
Tuija Hartikainen (s. 1960) – Täh?, päätoimittaja
Espe Haverinen (s. 1964) – Matti Mätä & SS, rumpali
Epe Helenius (s. 1950) – Epe's ja Poko Rekords, pomo
Jouko Hiltunen (s. 1962) – Sabotaasi, laulaja
Kari Hipponen (s. 1958) – Vaavi, kitaristi
Mikko Holmström (s. 1960) – Ypö-Viis, kitaristi
Ilkka Hulkko (s. 1960) - Briard, basisti
Vesa Häkli (s. 1962) – Vandaalit, laulaja
Pauli Johansson (s. 1960) – Loose Prick, laulaja
Jarkko Jokelainen (s. 1970) – Flaming Sideburns, rumpali
Rubberduck Jones (s. 1960) – Pelle Miljoona 1980, kitaristi
Mika Junna (s. 1956) – Lintu, päätoimittaja
Jukka Junttila (s. 1959) – punk-auktoriteetti
Jone Kakko (s. 1962) – Widows, kitaristi
Pauli Kallio (s. 1960) – Hilse, kirjoittaja
Timo Kanerva (s. 1950) – Soundi, päätoimittaja
Yari Knuutinen (s. 1957) – SE, laulaja
Hate Konttinen (s. 1959) – Karanteeni, laulaja
Moog Konttinen (s. 1950) – Virtanen ja Kontra, laulaja
Epe Kronholm (s. 1962) – Lama, laulaja
Pasi Kuusjärvi (s. 1959) – Ratsia, rumpali
Mikko Lehessaari (s. 1986) - Rikoslaki, laulaja
Leena Lehtinen – Hilse, kirjoittaja
Jyrki Lehtola (s. 1963) – Kellarinportaat, päätoimittaja
Keijo Lindgren (s. 1951) – Musa, kirjoittaja
Jyrki Manninen (s. 1964) – Kakolan poikat, rumpali
Zeus Mattila (s. 1957) – Hilse, kirjoittaja
Miettinen (s. 1958) – Hilse, päätoimittaja
Pelle Miljoona (s. 1955) – punklaulaja
Kari Nokkonen (s. 1960) – Hilse, valokuvaaja
Teppo Nätilä (s. 1958) – Hurma, päätoimittaja

Stefan Piesnack (s. 1957) – Problems ja Pelle Miljoona, kitaristi
Pasi Pikkupeura (s. 1964) – Rovaniemi
Rade Puolakka (s. 1963) – TVC-15 ja The Skreppers, kitaristi
Kari Pälli (s. 1960) – EMMT, rumpali
Timo Ranta (s. 1961) – Loose Prick, rumpali
Jyri-Jussi Rekinen (s. 1959) – Xtaasi, kitaristi
Jorma Riihikoski (s. 1958) – Esi Normaali, basisti
Pekka Sauri (s. 1954) – Ylermi, päätoimittaja
Seppo Seppälä (s. 1957) – Tinneri, laulaja
Hoss Siivonen (s. 1963) – TV:n Orjat, basisti
Jyrki Siukonen (s. 1959) – Kollaa Kestää, rumpali
Stressi (s. 1958) – Sehr Schnell, laulaja
Aku Syrjä (s. 1959) - Eppu Normaali, rumpali
Miika Söderholm (s. 1960) – Ypö-Viis, laulaja
Ari Taskinen (s. 1959) – Problems ja Pelle Miljoona, basisti
Juha Torvinen (s. 1959) – Eppu Normaali, kitaristi
Pete Tuomola (s. 1963) – Karanteeni, kitaristi
Vilma Vainikainen (s. 1960) – Helsinki, laulaja
Sidi Vainio (s. 1961) - Briard, rumpali
Virve Valli (s. 1961) – Lääkkä, kirjoittaja
Vili Vaskunlahti (s. 1997) – Ratsia-fani
Waldemar Wallenius (s. 1948) – Musa ja Soundi, päätoimittaja

OMISTETTU:

Kelloggs Bollocks (Widows)	Rami Kuusinen (Aivopesu)
Max Hartmann (Sehr Schnell)	Pete Malmi (Briard)
Punk Helminen (Kollaa Kestää)	Tommi Micklin (Vaavi)
Jyri Honkavaara (Ratsia)	Mikko Montonen (Soundi)
Hune Huovinen (Hurskas)	Pekka Nurmikallio (Microvox)
Johnny Hurskas (Hurskas)	Jyrki Perälä (TVC-15)
Jari Kauppinen (Joukkohauta)	Sepi Rautiainen (Vandaalit)
Kai Kivi (Kollaa Kestää)	Mikko Saarela (Eppu Normaali)
Vety Kumpula (Pelle Miljoona Oy)	Jukka Vuokola (Hilse, Lintu)

INTRO

Punk syntyi samaan aikaan monessa paikassa ja monenkaan huomaamatta. Aikansa se eli ja kukoisti, paloi kirkkaasti kuin juhannuskokko – ja hiipui salavihkaa mutta edelleen kipunoiden. Punkin hautajaisiin ei osallistunut kukaan, koska kuolintodistusta ei kirjoitettu ja diagnoosistakin oltiin laajalti eri mieltä.

Nykypäivän vinkkelistä katsottuna suomipunk saattaa olla helpommin hahmotettavissa. On levyt ja legendat, kuvat ja kertomukset, dokumentit ja muistelmat. Valpas 21-vuotias luultavasti pystyisi tiivistämään punkin helpommin siistiksi paketiksi kuin aikoinaan asemissa olleet. Silloin ei ollut analyysiin aikaa, koska oli akuutisti tilanne päällä ja pakko mennä vaikka ihan tarkkaan ei tiennytkään minne.

En ihan talvisotaan kehtaa punk-kokemusta verrata, mutta jossakin lähempänä jatkosotaa kuin inttiä sen täytyi olla. Ras-kas savotta, joka jätti jäljen kansakunnan muistiin. Massiivisen möhkälämäinen legenda, joka läheltä katsottuna, paikalla olleena, koostui nopeista pienistä hetkistä. Vasta myöhemmin arvioituna ja arvotettuna siitä muodostui selkeämpi kokonaisuus, ehkä jopa looginen iso kuva. Tai sitten ei.

Kun 70-luvun punkit kohtaavat, jutut ovat kuin sotaveteraaneilla. Muistatko Koiton talon piirityksen, olitko mukana Kaivo-puiston taistelussa, koitko raastavat Lapin-keikat? Mutta unohtamatta onnenhetkiä: Eppujen esikoisen levyjulkkarit Tavastialla, Pellen maailmaa syleilevä positiivisuus, Jyri Honkavaaran koiran-pentumainen energia, Clash ja Jam elävänä Ruisrockissa, Stiff Little Fingers ja Members Kaivarissa. Kolme pitkää kuumaa kesää, jolloin *tytöt hymyili* vaikka *kaikki miehet oli rottii*. *Moottoritie oli kuuma*, koska emme vielä tienneet, että *vapaus on suuri vankila*.

Miettinen

Sairio 1.2.2021

A black and white photograph of a young man with short hair and glasses, smiling and looking towards the left. He is wearing a light-colored jacket. In the foreground, the arm and hand of another person wearing a dark leather jacket and a wristband are visible, reaching towards the young man. The background is a blurred crowd of people, suggesting a concert or festival setting.

I OSA

**VÄRINÄÄ TULOSSA
– PUNKKIA ENNEN SUOMIPUNKKIA**

PRE-PUNK

Rock sekä jossain määrin myös roll rantautui Suomeen 1956. Ainakin yhteen helsinkiläiseen Edison-elokuvateatteriin, jossa Bill Haley & the Cometsin ankara poljento vimmautti lättähatut. Rautalanka soi kivasti 1963. Ainakin Helsingissä. Mutta muuten maan musiikkielämää dominoivat tango ja iskelmät. Ensimmäinen esihistoriallinen punkmainen eli garagerockia soittava yhtye 60-luvun Suomessa oli englantilainen The Renegades, varsinkin lavashow'nsa puolesta. Myöhemmin hyvää tarkoittavien hippien edistyksellisestä rockista tuli pelkkää teknistä suorittamista. Osoitus siitä, että pahinta mitä rockille voi tapahtua oli antaa se muusikoiden haltuun. Toisaalta vastapainona oli vain köykäisiä käännösversioita angloamerikkalaisista listahiteistä. Tilanne korjattaisiin pian.

JORMA RIIHIKOSKI: Asenteeltaan ensimmäinen punkbändi oli Sperm. Aina-kin ne teki omaehtoista musiikkia eikä välittäneet, miten se otetaan vastaan. Sperm oli ajastaan irti olevaa musiikkia. Jätti vanhat traditiot, koetti unohtaa niitä mahdollisimman paljon. Punk oli myös erilaista musiikkia, ja se tehtiin omilla ehdoilla eikä välttämättä otettu huomioon pitääkö tästä joku tai ei. Se oli musiikillinen vallankumous, ei sosiaalinen tilaus.

ATTE BLOM: Oltiin Otto Donnerin kanssa Porin jatseissa ja niiden yhteydessä oli yhtenä sateisena päivänä teltassa Porirock. Siellä oli Creatures, jossa Kirka lauloi ja Remu oli rumpalina. Kirkan kun näki liveinä, niin heti teki mieli sainata. Creatures oli helvetin hyvä bändi, siinä oli jotain punkin esiaistetta. Ylime-noon vanhasta rock'n'rollista punkiin, jossain siellä välimaastossa. Kielen takia ensisijaisesti Suomen Talvisota 1939–1940 ja Virtanen oli punkin kannalta tärkeitä, mutta olemukseltaan myös Hurriganes ja Creatures. Kirka oli kuunnellut paljon soulia ja vanhaa rokkia, jota se halusi laulaakin. Love julkaisi sittemmin kaksi 17-vuotiaan Kirkan ensimmäistä singleä, joissa ensimmäisessä oli mun puolifreudilaiset tekstit. Ne opetti meille, että me ei osattu tehdä iskelmää ja että Kirka oli pikemminkin omaperäinen iskelmälaulaja kuin soullaulaja. Harmi että ei ymmärretty sainata koko Creatures-bändiä Remuineen kaikkineen.

Haalittiin Eteenpäin-levymerkki meille, eli yhdistettiin voimamme M.A. Nummisen ja Pekka Gronowin kanssa. Niillä oli Lovely Hula Hands ja Suomen Talvisota, jotka oli molemmat *Nuoren voiman liitto* -EP:llä. Suomen Talvisota oli jonkinlainen suomalaisen punkin tai suomalaisen avantgardismin esiintymä, ja tilasin M.A. Nummiselta heti lisää samanlaista, kokonaisen albumin.

Eteenpäin teki myös yhteistyötä ruotsalaisen Baby Grandmothers -yhtyeen kanssa. Ruotsalainen vaihtoehtorock teki myös nousua, mutta niillä ei ollut julkaisukanavia, ennen kuin 70-luvun alussa syntyi MNW ja Silence.

MIETTINEN: Suomen Talvisota 1939–1940 ja heidän älpeensä *Underground-Rock* vuodelta 1970 oli suomirockin aarre, josta kaikki lyhyttä oppimäärää pitemmälle alaa opiskelleet oli hyvin tietoisia. Olihan siinä mukana UG-huttuakin, mutta ne parhaat rokkibiisit oli ahkerassa kierrossa: niinko ”Tehtaan vahtimestarit” ja ”Kasvoton kuolema”. Sen takana oli villi joukko helsinkiläisiä ja turkulaisia nuoria hurjapäitä, kuten M.A. Numminen, Badding Somerjoki, Jarkko Laine ja Markku Into. Unohtamatta oman aikansa huippumuusikoita.

WALDEMAR WALLENIUS: Totta helvetissä Juicet ja Virtaset tasoitti tietä punkille, koska mitään sellaista ei oltu aiemmin kuultu. Jos Suomen Talvisotaa ei lasketa. Samaan syssyyn voidaan mainita M.A. Numminen ja Viisi vierasta miestä. Tampereen yliopiston juhlasalissa ne oli silkkaa anarkiaa. Olikohan se sama keikka, jossa oli Badding ja Wolfgang?

EPE HELENIUS: Faneja ja osaa muusikoistakin vitutti ennen punkkia olleen skenen akateemisuus. Kun sille tarjottiin vastavoima, siihen tartuttiin ihan mielellään plus punkkiin oli meillä jo olemassa napanuora Leskisen, Virtasen, Peitsamon kautta. Puhtaasti yhteiskunnallisista lähteistä kiukkunsa ammentaneita punkbändejä ei ollut ollenkaan. Punk ei ollut akateemista, mutta ei ollut työväenluokkaistakaan. Mutta ei Suomikaan ollut luokkayhteiskunta, kuten Englanti, josta punk tuli. Se oli melko keskiluokkaista, kapina oli enempi muusiikillista kuin yhteiskunnallista. Aika paljon oli opiskelevia hyvien perheiden lapsia eikä niinkään syrjittyjä lähiölapsia. Sitä oli enemmän toisessa vaiheessa, hardcoressa. Suomi-hc oli enemmän taustoiltaan sitä mitä alkuperäinen punk oli Englannissa.

JUKKA JUNTILA: Eppu Normaalin esiaste oli silloin jo olemassa, ne teki 77 alussa ekat keikat. Kollaa Kestää oli ollut rokkibändinä olemassa jo 76. Niillä oli Catlantic Records, jossa oli mukana Majamaan Upi, myöhemmin Epesin myyjä, ne äänitteli omia kasetteja ja siellä oli varhaisia Kollaa Kestää -demoja, jotka ei olleet vielä punkkia. Muutamat tälläset bändit muuttivat tyyliensä punkiksi sen myötä kuin näkivät Ramonesin. Sama kävi Vaaville, siis Uutiset ja Säälle, jotka soitteli Alex Harvey Bandia ja Dr Hookia ja Cockney Rebeliä. Uutiset ja Sää äänitteli jo kesällä 77 sellasta demonauhaa, jossa oli ”New Rose” ja

”Anarchy in the UK” ja Stranglersia. Ne oli jo niin pitkällä, ne oli bändinä ihan valmis. Mutta ne soitti pelkkiä covereita.

JUHA TORVINEN: Tietysti oli myös Leskisen ensimmäinen levy ja Suomen Talvisota. Ei ne tietenkään olleet punkkia, mutta ne oli juttuja, jotka meissä ikään kuin kupli, jotain tämmöistä voisi tehdä, mutta Ramones-konsertti ikään kuin solmi nämä langat yhteen, että näin voi tehdä, oikeesti. Se ikään kuin teki tommosen toimintatavan lailliseksi.

WALDEMAR WALLENIUS: Näin Coitus Intin ekan kerran kieli-instituutin bileissä, oliko se jo 73 vuoden puolella, olihan nekin esipunkkia. Järkkäsin niille ekan Tampereen ulkopuolisen keikan Aulavan lavalle, jossa oli myös Petri & Pettersson Brass ja Alwari Tuohitorvi. Näin kun Alwarit ja Petterssonit katse-li huuli pyöreänä Coitus Intiä. Näillä kahdella ekalla keikalla on jäänyt mieleen kuinka ne jytäsi ja riehui ja silloin vielä mukana ollut Mikko Alatalo soitti viulua kuin pieni perkele, huusi ja mekasti. Ja Max Möller huudatti kitaraansa aikalailla. Harri Rinne soitti muistaakseni vielä bassoa ekalla keikalla, tokalla oli Juice siirtynyt bassoon. Ne liittyi esipunkkiin sikäli, että täyttivät yhden ammottavan aukon. Täytyy myös mainita myös Dave ja Rock’n’Roll Band. Vappupäivänä iltapäivämatineassa Ylioppilastalolla en ollut ikinä kuullut bändin soittavan niin lujaa ja räkäsesti kuin Rock’n’Roll Band soitti. Ainoa kerta kun olen huutanut bändille, että soittakaa hiljempaa. Koska se oli vappupäivä, oli kankkunen. Kauko Röyhkän ekalla keikalla Ylioppilastalolla oli vähän sama vika, ei oikein osannut sanoa, mitä perkelettä ne oli.

JOUKO HILTUNEN: Minun punkihko musiikillinen herätykseni tapahtui Rovaniemellä joskus 76–77, olin noin 15-vuotias, kun sain lainaksi ystävältäni Pikkupeuran Pasilta Virtasen *Hal-OO-* ja Juice Leskinen & Coitus Intin kasetit, joista innostuin. En muista että punkista olisi vielä puhuttu, enemmänkin suomalaisesta rockista, vaikka teinipoikana tuskin ymmärsin mitä mikäkin musiikki on. Vähän myöhemmin pääsin kurkkupurkkirumpaliksi Nuori Himo -nimi-seen liiteriyhtyeeseen.

JUKKA JUNTILA: Suomessa oli kolme tärkeää protopunkbändiä. Totta kai Virtanen, mutta mä lasken siihen myös Sliipparit ja omalla tavallaan Hurriganesin. Kaikki, joilta olen tätä kyseltyt, sanoo aloittaneensa bändissä soittamisen, koska Hurriganes oli niin kova. Ne opetti, että rokkia voi soittaa ärhäkkäästi, että se on aika cool juttu. Sleepy Sleepersin lasken protopunkbändiksi, jopa

punkbändiksi ihan alussa. Sliipparit näin Lahdessa jo ennen ensimmäistä levyä, joskus 75 alussa varmaan. Ekan kerran näin ne, kun ne soitti koulussa konvissa, joku keräsi luokkaretkeä varten rahaa. Illalla koulun juhlasali oli pari tuntia auki ja siellä oli disco ja bändi, ja sinne oli joku nimellinen pääsymaksu. Eka Sliippareiden keikka oli sellanen totanoinniin että ne soitti rokkia, mutta niillä oli naisia lavalla ja niillä oli nahka ja ruoska -show. Valvovat opettajat oli ihan järkyttyneitä. Olin sitä mieltä, että on nuo opettajat kalkkiksia, kun ne ei ymmärrä hyvän rokin päälle. Myöhemmin selvisi, että mä olin se, joka ei ymmärtänyt.

MIKKO HOLMSTRÖM: Punk upposi hedelmälliseen maaperään, Suomessa oli kuitenkin jo suomenkielistä rokkimusaa: Juice Leskinen, Virtanen, Dave. Oli totuttu kuulemaan suomen kieltä. Maaseutu oli täynnä porukkaa, joka kuunteli Hurriganesia ja Sleepy Sleepersiä, joka paskan haileet välitti korkeakulttuurista, musiikista kulttuurin osailmiönä. Kuuntelijakunta oli valmiina, jos joku vaan laulaa niin, että sen ymmärtää ja soittaa niinku Hurriganes.

HOSS SIIVONEN: Oikeastaan kuuntelin pääosin klassista, mitä kuuntelen vieläkin. Rokki ei pahemmin upponut ennen punkkia, tietty sitä tuli kuultua, mutta ei oikein napannut. Virtanen oli kova juttu, Ganes ei. Sliippareita olen oikeastaan oppinut arvostamaan vasta myöhemmällä iällä. Koska Dead End 5 oli kotikylästä, niin tulihan niitäkin kuunneltua. Mutta ne oli jotenkin liian hardrockia.

JUKKA JUNTILA: Dead End 5:n eka levy *Dead Ends* oli puhtaasti hardrock-levy, mutta yksi bändin jäsenistä innostui punkista, ei muut. Kari Heimonen oli ottanut tekstit omiin nimiinsä, sai niistä Teostot ja muut, ja sai ujutettua toiselle levyille kaksi Ramones-käännöstä vuonna 77. *Läpilyönti* oli edelleen löysä hardrock-levy, lukuun ottamatta Ramo-biisejä ”James Dead Pop” ja ”Judy et Jackie Punk”. Bändiin suhtauduttiin muutenkin naureskellen, nehän oli turkulaisia.

MIETTINEN: Kai myös Rock Cadillac on pakko mainita jonkinlaisena kuriositeettina, olihan niiden 77 ilmestyneellä älpeellä *Fly* versio Ramonesin ”I Wanna Be Your Boyfriendistä”.

KARI NOKKONEN: Hurriganes oli tietenkin tärkeä. Monet sanoo *Roadrunner*, mutta kyllä mä sitä edellistä levyä enemmän tahkosin. Se oli kuitenkin ensimmäinen ja siinä oli sitä bluesvivahtetta, josta olen sitten myöhemmin tykännyt. Hauholta käytiin joillakin keikoilla, jonne saatettiin päästä. Aitoossa oli

hyviä bändejä ympäri vuoden, ja sinne oli linja-autokuljetus. Kouluilla järjestettiin tapahtumia, muistan Remua katsoneeni jo Lammin yhteiskoululla. Hämeenlinnassa käytiin, kun päästiin liikkumaan. Kun *Roadrunner* ilmestyi, niin meillä yhteiskoulun koulupojilla rahat riitti yhteisvastuullisesti yhteen levyyn ja bussimatkaan. Lähetettiin luotettava kaveri matkaan. Kokkalan Kimmo oli useimmiten asialla.

TAMI RANTA: Oli tietenkin Hurriganes, mutta kieli oli tärkeä. Juice, Dave ja Hector pohjusti suomen kieltä, Pelle ja Saarela ja muut ammensi sieltä.

VIRVE VALLI: Ennen punkkia oli kummallinen tyhjiö. Oli ihan hyviä bändejä 70-luvun puolivälissä, Pen Lee & Co käytiin katsomassa ja Royals. Kun käytiin discossa, niin siellä soitettiin Dr. Feelgoodin *Down By The Jettyä* yleisön pyynnöstä koko a-puoli ja b-puoli. Ja sitten tanssittiin. Samoin soitettiin Hurriganesin *Roadrunnerin* a-puoli ja b-puoli.

HOSS SIIVONEN: Turun underground oli tärkeä punkin kannalta, varmaan yksi sellainen suurimpia herättäjiä. Tunsin Jarkko Laineen, Markku Innon ja M.A. Nummisen ihan penskasta asti. Kaikki kävivät faijan Levymyynti-putiikissa, M.A. tietty harvemmin, mutta Untsu ja Jakke olivat melkein päivittäisiä

vieraita. Herrojen kirjat tuli luettua ennen kuin edes tuli vilkaistua *Viisikkoihin* – joita en ole tainnut lukea vieläkään. Kyllä UG:ssa oli se omaehtoisuuden henki niin vahvasti mukana, että se tarttui mukaan.

MIKA JUNNA: Esikapinallisia oli esimerkiksi Isokynä, kyllähän se oli aika hemmo. Huuli pyöreänä kuuntelin Isokynän alkuajan levyjä, nimenomaan suomeksi esitettyjä. Juice Leskisen ensimmäiset. Miksei myös Rauli Badding. Uskallanko mä sanoa Hurriganes, se oli pelkästään rokkia mutta kumminkin. Sliipparit ei sillain vaikuttanut, mutta nehän teki jotain ihan muuta, niinku vähän hassu ”Anarkiaa Karjalassa”.

MIIKA SÖDERHOLM: Sleepy Sleepersiä vähäteltiin kovasti muusikkopiireissä ja lehdissä, mutta kyllä ne oli ihan sensaatio, kun ne tuli keikalle jonnekin Pyhtään lavalle. Se oli kova juttu, norminuoriso oli ihan innoissaan. Mitä törkeämpiä ja älyttömämpiä juttuja, niin sitä parempi. Kyllä nekin tavallaan teki sitä maaperää punkille.

PASI KUUSJÄRVI: Sleepy Sleepers oli tärkeä bändi Honkavaaran Jyrille ja Silanpään Latelle, joka oli Oplanoran kitaristi ja Ratsian autokuski alkuaikoina. Virtanen myös, Jyri ja Veltto oli hyviä kavereita keskenään. Oltiin samoilla keikkoillakin joskus.

ATTE BLOM: Sliippareiden keikoille ilmestyi fanaattisia Dave-faneja, jotka heitti pikkurahaa Davea kohti, kun se soitti sooloa, ja pilkkasi sitä, eihän Dave voi olla Sliippareissa.

MIETTINEN: ”Kuka mitä häh” oli iso järkytys ilmestyessään, ja pelkästään hyvässä mielessä. *Holiday in New York* soi ahkerasti *Hilseen* toimituksessa, osittain juuri Dave Lindholmin kitaroinnin vuoksi.

MIIKA SÖDERHOLM: Joku sanoi joskus, että kun ammattikoululaiset alkaa jostain bändiä diggaamaan, niin se on todella suosittu. Se tapahtui myöhemmin Ne Luumäkien kohdalla. Jos duunarinuoriso diggaa, niin olet voiton puolella.

JYRKI LEHTOLA: Mulla ei ole mitään Hurriganes-taustaa. Koska Musassa tai Soundissa ei pidetty Hurriganesista, minäkään en pitänyt. Olin jo silloin asennevammaisen. Sleepy Sleepersistä kyllä pidin, kaikki levyt oli *Holiday in New Yorkiin* saakka, siihen loppui. Jos joku edustaa huonoa makua, niin onhan se aina hauskaa, edelleen.

WALDEMAR WALLENIUS: Kari Peitsamo oli myös kova juttu. Jossain vaiheessa oltiin sitä mieltä, että *Soundi* perustaa sivulehden, jota rupeaa tekeen Peitsamo ja Mikko Montonen. Jäi suunnitelman tasolle. Totta helvetissä tykättiin Peitsamosta, se oli tarpeeksi outo ja omaperäinen ja kreisi. Ei siinä varsinaisesti punkkia ollut – mutta mitä oli punk?

JYRKI SIUKONEN: Oltiin jossakin vaiheessa Peitsamon kanssa melkein päivittäin tekemisissä. Kari oli levyttänyt Ankkulin ekan levyn, mutta se halusi toiselle levyille tämmöistä ihmeellistä kitinää ja vingutusta, josta Atte oli kieltäytynyt. Siitä tuli *Puinen levy*. Kun Atte ei sitä halunnut julkaista, niin mä sitten ilmoitin Atelle, että lähetä mulle ne nauhat, mä kustannan sen. Mun mielestä se oli tärkeätä. Samalla tavalla kun julkaisin *Best Of Catlantic Recordsin* kolmen biisin singlen, niin voinhan mä Karin Puiosen levyn tehdä. Atte sitten suivaantui siitä ja julkaisi *Puosen levyn*. Itse asiassa myin toissa päivänä omani pois. Enhän mä ole kuunnellut sitä julkaisun jälkeen, siellä se oli maannut hyllyssä.

YARI: Olin Peitsamonkin kanssa kirjeenvaihdossa, pitäisi jostakin kaivaa ne kirjeet esiin. Kirjoiteltiin säännöllisesti ja keskusteltiin kaikenlaisista asioista. Ei itse tunnusta, mutta mä väitän, että sen biisi ”Kotiin ranchille” on Rälssin Kievarista, kyllä se on sieltä sen ottanut. Peitsamon dilemma on se, että se vetää muka kauheeta rokkia, mutta se on kuitenkin [wiiwii], jotain siltä puuttuu. Joka on älyttömän hienoa, mutta kuuleeko peruspersu sitä hienoutta? Kari käy nykyisin persujen tilaisuuksissa soittamassa.

MIETTINEN: *Jatsin syvin olemus* on edelleen yksi suomirockin parhaita levyjä, ja Peitsamo oli olennainen osa suomipunkin maailmaa vaikka ei varsinaisesti punkkia ollutkaan. Kari ilmoitti kohteliaasti, ettei halua osallistua tämän kirjan tekemiseen ja se hänelle suotakoon.

KARI HIPPONEN: Punk oli nimi sille jatkumolle, jonka taustalta Suomessa löytyy syylliset Hector, Dave Lindholm, Juice Leskinen, Mikko Alatalo, Virtanen... Kaseva. Ne jotka tuli 75 vuoteen mennessä. Ja Hurriganes tietenkin. Silloinen suomenkielinen rock oli hyvin omaehtoista, se oli aidosti suomalaista rockia. *Roadrunner* ja Wigwamin *Nuclear Nightclub* oli hillittömän hienoja levyjä omassa lajissaan siltä aikakaudelta ja voi pistää kenen tahansa kanssa samalle viivalle. Tämä kaikki oli pohjana, josta syntyi ne bändit, joista alettiin sanoa punk. Jos kuuntelee Eppu Normaalia, eihän Pantse mikään punkmuusikko ikinä ollut. Saarelan tekstit ja asenne oli punk, mutta biiseissä kuului heti se

jatkumo. Hassisen Koneesta kuului heti alusta alkaen sama jatkumo. Uudelle sukupolvelle oli ilmiselvästi tilaus, kun meni umpikujan nämä Royals, HEC ja mitä niitä oli. Ne ei herättäneet nuorisossa samaa kuin rullaava poppralli. Punk oli sen takia Suomessa niin iso, että se istui siihen nopeasti. Ajattele jotakin *Saimaa-ilmiötä*, siellä oli Eppu Normaali ja Hassisen Kone mutta myös Juice bändinsä kanssa. Samaa suomalaista. Jos sen ajan bändien biisejä purkaa, monet on tyypillisiä mollibiisejä, harva osasi tehdä duurissa meneviä biisejä. ”Tahdon rakastella sinua” on ihan samaa suomalaista mollibiisipohjaa. Ramones esimerkiksi teki duuribiisejä, mutta kun punkista tuli Suomessa iso, niin ei täällä tehty mitään kolmen soinnun *hiholetsgota*. Ypö-Viiden ”Energia on A ja O:ssa” on helvetisti sointuja, G-duuria ja a-mollia. Perinne oli niin vahva. Sitä me yritettiin Vaavin kanssa rikkoa, yritettiin tehdä biisejä, jotka ei menisi mollissa. Muutama sellainen saatiin tehtyäkin. Se vain on helkkarin vaikea tehdä ilman että tulee kantrirallia, huonossa mielessä.

TIMO KANERVA: Juice, Dave ja Suomen Talvisota oli kylväneet siemenen. Juice oli omalla ”elämässä pitää olla runkkua” -tavalla punkkari ja Davella oli ”tää se se on rokkii eikä sinfoniaa” -meininki mukana. Suomen Talvisota, joka ei aikoinaan myynyt mitään, oli luonnos siihen, että näinkin voi tehdä. Ja sitten oli Virtanen.

VIRTANEN

Tampere 1973–1976

Mauri "Moog" Konttinen (laulu)

Pertti "Veltto" Virtanen (kitara)

Timo Huovinen (kitara)

Kari "Hohdin" Holm (rummut)

Veli-Matti "Porski" Toivonen (basso)

Markku "Ruben" Lampi (kitara)

Eetu Tuominen (kitara)

Jyrki Melartin (basso)

Kuuntele: singlet Ikiliikkuja (1974) Lolita (1975),
Rolls Royce (1975), Loinen (1976)
ja albumit Hal-OO (1974), Uusi jääkausi uhkaa (1975).

Virtasen tärkeyttä suomipunkin vaikuttajana ja pohjustajana ei voi sivuuttaa. Levyt toimi varsinkin silloin aikoinaan, mutta keikoillaan bändi oli ihan omassa luokassaan. Virtanen herätti yhtä paljon inhoa ja innostusta. Varsinkin Moog Konttinen oli melkein pelottavan eläimellinen nokkamies, ja Veltto piti niitä filosofisia välipuheitaan. Virtanen välitti erilaisuuden ilosanomaa ympäristöönsä, ja kaikki ne, joilla oli väliä ja tarpeeksi ikää, osasivat arvostaa bändin ylivoimaisuutta.

JORMA RIIHIKOSKI: Me kasvettiin Tampereella popmusiikkiin, koska Tapio Korjus järjesti niin paljon konsertteja, lähinnä Tekulla. Saarelan Mikon ja mun ensimmäinen konsertti oli 71, Korjus järjesti ja ruotsalainen November oli pääbändinä, mutta siellä oli myös Wolfgang. Meidän Hectorin diggailu taas loppui siihen, kun Hector tuli *Lapsuuden loppu* -kiertueella lavalle meikit naamas-
sa ja viitta päällä ja Esa Kotilaisen mellotron oli jäätynyt Jämsään. Virtanen oli lämppärinä, eikä sen jälkeen pystytty enää irvistelemättä kuuntelemaan *Lapsuuden loppu* -levyä. Vahdinvaihto: Virtanen oli heti se ykkösbändi. Sleepy Sleepersin lämppärinä ne oli Tekulla samoihin aikoihin.

Mun mielestä suomalaisen punkin ensimmäinen tapahtuma oli Koskisrock vuonna 1971, siellä oli Wolfgang ja Englannin protopunkbändi Third World War. Ne teki Suomessa kahden viikon kiertueenkin Pastori Pohjalaisen kanssa. Saarelan Mikko muisteli, että ne sai esiintyä jopa Suomen teeveessä. Koskis-

rockista teki Introon jutun Olli Pellikka: ”Third World War on maailman suurkein bändi, ja toivottavasti se pysyy tulevaisuudessa mahdollisimman kaukana Suomesta.” Meille ykkönen oli Wolfgang. Ne soitti äänekästä rock’n’rollia, ja Moog Konttinen liikuskeli lavalla suomalaisen lentäjän lentohaalari väärinpäin päällä. Lava oli rakennettu järven päälle, ja Moog putosi tai hyppäsi veeteen kesken keikan. Wolfgang oli esiintymiseltään ja asenteeltaan punk, sen jälkeen otettiin helposti vastaan Virtanen, Wolfgangin jalostettu aste. Virtasella oli omia biisejä, Wolfgang soitti perusrokkibiisejä.

WALDEMAR WALLENIUS: Ellen mä väärin muista, niin mä käytin jo Virtasesta sanaa punk. Tämä tapahtui joskus 74. Haastattelussa viitattiin punkkiin, vaikka enimmäkseenhän Virtanen oli Velton omaa juttua. Olihan Virtanen jonkinlainen punkin esiaste, mutta jos mennään vielä enemmän taaksepäin, niin olin nähnyt jo Abracadabrankin. Siinä oli Velto, Dahlmanin Tombe ja Veli-Matti Toivonen, joka soitti sittemmin bassoa Virtasessa. Abracadabra oli Tyrannosaurus Rex -vaikutteinen, ja jotkut sanoo, että T. Rex olisi sekin ollut esipunkkia. Whatever, ihan sama. Mitä on punk? Tietty anarkia oli olennaista vanhassa punkissa, tehdään ihan mitä sattuu. Virtasen esiasteen Wolfgangin näin Yliopiston juhlasalissa, oliko ne ollut Baddingin lämpärinä. Virtanen-connection tuli tietysti ensikädessä Ylioppilastalolta, jossa Velto keltaisessa pikkutakissaan hillui ja saarnasi. Kun esille tuli Virtanen-bändi, mä tiesin kuka on Virtanen, kuka on Velto. Olennainen osa esipunkkia, totta kai. Miksei Suomen Talvisotakin omalla tavallaan tai Tylympi Kohtalo, turkulainen Talvisodan eräänlainen sivubändi, joka teki yhden singlen.

ATTE BLOM: Tapsa Korjus lähetti mulle edustamansa Virtanen-yhtyeen demon. Pojat oli keikalla Tavastialla aika tasan vuosi sen jälkeen, kun Leskisen Coitus Int oli tehnyt ensimmäisen keikkansa siellä. Kelasin kotimatalla, minkälainen elämys keikka oli ollut. Siinä oli sitä lainausmerkeissä ”vallankumouksellisuutta”, jota olin tekstisisällöllisesti odottanut ja toivonut tulevaksi myös rockmusiikkiin. Sitä ei ollut tullut, oli vain Kaj Chydeniuksen ja Eero Ojosen säveltämää, teatteriformaattiin tehtyä sinänsä upeaa musiikkia. Uutta laululiikettä tai sävellettyä runoutta.

MIETTINEN: Käytiin Pappa Lehessaaren kanssa katsomassa aina, kun Virtanen soitti Hämeenkaarella. Näin ensimmäistä kertaa elävänä strobovalon, jota Moog lastenosastolta ostetuissa t-paidoissaan osasi komeasti käyttää hyväkseen peikkomaisessa lavaliikehännässään. Moog teki nuoreen meikään ison

vaikutuksen. Pappa väitti, että rupesin käveleenkin takakenossa niinku Moog Konttinen hiippaili lavalla.

ATTE BLOM: Kelasin että mitä ihmettä tämä oikein on. Sana punk ei tietenkään tullut mieleen, sellaista ei ollut, mutta se oli jonkinlaista anarkismia, verbaalista anarkismia, mutta ei yhteiskunnallisesti kantaa ottavaa. Musiikin puolesta olin täysin metsässä sen keikan jälkeen. Jotain äärettömän mielenkiintoista siinä oli. Laulu, tapa esittää. Mietin että tää on rokkia, samalla paluuta juurille, Chuck Berryyn ja Little Richardiin, mutta myös jotain muuta, jotain uutta. Siinä oli suomalainen näkökulma, kommentoitiin ihmisyyttä ylipäänsä, nuorten tilaa ja tilannetta. Ja siinä oli kapinaa, jolla Suomessa oli liian kauan ollut poliittisia etumerkkejä. Kuulin Virtasessa semmosen sukupolven, joka hylkäsi sotavuosista lähteneet pyhät arvot, jotka oli enää vaan jarruna. Virtanen raahasoi sodan jälkeisen Suomen väkisin 70-luvulle.

JYRKI SIUKONEN: Virtasen keikka Tekulla, kyllä siihen se mun mielestä palautuu. Mutta lasketaanko Virtanen punkiksi? Minä olen laskenut, vaikka Virtasen porukassa tukan pituus oli melkoinen ja housunlahje leveä. Siinä oli se havahtuminen, että nyt tulee jotain ihan muuta. En tiedä ajattelikko Virtasen porukka itse soittavansa punkkia, luultavasti vasta jälkijättöisesti, ehkä vastahankaisestikin. Mutta kyllä se mulle oli samaa jatkumoa. Virtanenhan meni vielä johonkin tuttuun rockiin, niinku vanhempaan Troggsiin, joilta ne soitti coveritakin. Jos vertaa mitä oli hesalaiset bändit siihen aikaan, niin pitkätkukia sielläkin, mutta jotakin Kalevalaa ja tällasia. Ja tietysti Hurriganes, jota ei voi ohittaa sitäkään.

Kuva: Moog Konttisen kotikistot

ATTE BLOM: Lahdessa Microvoxilla tehdyt levyt ei oikein onnistuneet, koska Virtasen dynamiikka ei ollut sama kuin keikoilla. Mutta jos ne olisi tehty Finnvoxissa, olisiko niistä tullut niinkään hyviä? Kun tehtiin toista albumia *Uusi jääkausi uhkaa*, Nurmikallion Pekan äiti tarjosi kahvia yläkerrassa. Joko Moog Konttinen tai Veltto oli ylhäällä kahvilla, ja toinen oli alhaalla tekemässä äänitettä. Se oli hyvin ikävä tilanne. Jotain ainutlaatuista ne sai nimenomaan yhdessä aikaiseksi. En halua antaa kunniaa pelkästään Veltolle, eikä se ollut yksin Moogin ansiota. Se oli se yhdistelmä. Plus siinä oli helvetin energinen bändi. Virtasen keikat oli aivan uskomattomia.

KARI NOKKONEN: Pikkupoikana oli jostain haalittu Virtasen *Uusi jääkausi uhkaa*, ja siellä oli muutama biisi, joita höylättiin ahkerasti. Virtasen rokkibiisit niinku ”Elektroninen xtaasi” ja jotkut sanoitukset toimi, mä kuuntelen aika paljon sanoituksia. Olihan niissä jotakin oivaltavaa.

ZEUS MATTILA: Virtanen olisi uponnut ihan täysin, jos olisi tullut muutamaa vuotta myöhemmin. Se olisi mennyt ihan täysillä punk-skenessä. Kyllä mä tykkään Kontrastakin, ei siinä mitään. Mutta Virtanen oli se juttu.

ATTE BLOM: Tragedia oli että Virtasen suosio ei ollut sitä, mitä sen olisi pitänyt olla. Ne ei saaneet sitä huomiota, jonka ne olisi ansainneet. Virtanen oli loistava bändi, ja mä edelleen referoin sitä. Ne oli Hurriganesin rinnalla se selkäranka, jossa Suomessa alkuperäinen rock’n’roll eli. Mä assosioin Virtasen punkin laajempaan kuvaan, olen aina tykännyt sellasesta musiikista, joka saa mieluummin olla vähän falskia ja kömpelöä. Niin kuin varhaisen 22-Pistepirkon nokkahuilun varassa toimiva juttu. Tai 70-luvun puolivälissä Mummi Kutoo, joka järjestää edelleen Humppilassa kesäkonsertteja.

WALDEMAR WALLENIUS: Olin Velton viimeisellä Virtanen-keikalla Saarijärvelä juhannuksena 76. Normaali Virtasen keikka, Veltto kiipesi lavan katolle ja käytti kitaraa lavan edessä olevan hiekan lapioimiseen. En muista, tiesikö kukaan, että se oli bändin viimeinen keikka. Veltto ehkä tiesi.

SUOMIPUNKIN ESIVAIHEET

ENNEN VARSINAISTA PUNK-AIKAA

MOOG KONTTINEN OMIN SANOIN

Moog (eli allekirjoittanut) sekä Velto ryhtyivät noin 1967 miettimään rokkibändin perustamista. Ihan ensimmäiseksi täytyi lähteä tärkeimmästä päästä, eli keksiä bändille nimi. Nimeksi valittiin Gestapo. Velto oli saanut akustisen Landolan joululahjaksi ja halusi siis olla kitaristi. Moog päätti soittaa mitä soitinta tahansa, esimerkiksi rumpuja. Toiseksi kitaristiksi löytyi Velton koulukaveri Huovisen Timo.

Vähän myöhemmin Velto ja Moog menivät Ala-Pispalan kouluun katsomaan koulubändiä nimeltä Great Faces. Keikan jälkeen Velto puhui Great Facesin basistin ja rumpalin, eli Juuso Nordlundin ja Juke Arosen, vaihtamaan Gestapoon. Juke ja Juuso olivat 14–15-vuotiaita, kun taas Moog ja Velto noin 18 vuotta.

Gestapo todettiin liian rajuksi ja provosoivaksi nimeksi mahdollisia keikkoja ajatellen, joten nimi vaihtui Ferrumiksi. Yhtye alkoi reenata Raholassa, Juuson perheen omakotitalon kellarissa. Ohjelmistona oli englanninkielisiä rokkibiisejä 50- ja 60-luvuilta. Kesällä 1969 Ferrum reenasi parissa autotallissakin, eli yhtye oli sananmukaisesti autotallibändi. Karttusen autotallista jouduttiin tosin lähteen, kun kesäkuumalla piti soittaa autotallin ovi avoimna, jolloin naapurustoon raikui ”Keep a knockin’ but you can’t come in” eli suomeksi ”Rynkytä vaikka kuinka saatanasti...”

Helmikuussa 1970, juuri kun bändi alkoi oleen keikkailukunnossa, Moog lähti inttiin. Ferrumin laulusolistiksi astui tilapäisesti Moogin veli, Bloody Konttinen, ja yhtye teki yhden keikan Tampereen yhteiskoulussa Apollon lämpöparina. Moog palasi intistä tammikuussa 1971, ja sillä välin Ferrum oli muuttanut reenikämppänsä Raholasta keskikaupungille, Hymy-lehden pommisuojaan. Vuonna 1970 oli Englannissa julkaistu Wild Angels -yhtyeen tupla-lp *Live at the Revolution*, ja se oli Ferrum-äijien mielestä mitä parhaita esikuvamuraa.

Kuva: Moog Konttisen kotitarkistot

Ferrumin reenikämpässä äänitettiin Wild Angelsin esimerkkiä noudattaen ”Johnny B. Goode”, jonka pitkänpitkään introon kuului koko bändin esittely. Samalle nauhalle taltioitiin myös rrraju esitys Whon ”My Generationista”. Näin jälkikäteen asioita arvioitaessa sanoisin, että Wild Angels voisi olla eräänlainen punkin tai ehkä ennemminkin garagerockin varhainen esiaste Englannissa.

Ferrum vaihtoi nimensä Wolfgangiksi ja teki kuutisen keikkaa 1971. Ensimmäinen oli tammikuussa Tampesterin Yo-talolla ja viimeinen elokuussa Koskisrockissa. Ohjelmistona oli edelleen pääosin ”englanninkielistä” rokkia. Kieli on siksi lainausmerkeissä, että Moog ei ollut pitkän saksan lukeneena koskaan opiskellut englantia, vaan opetellut sen BB- eli Beatles–Bonanza-pohjalta: Beetlejä kuunnellen ja Bonanzaa katsellen. Viime mainituksessa oli se hyvä puoli, että amerikkaksi puhuttu teksti näkyi kuvaruudun alareunassa suomeksi kirjoitettuna. Oli miten oli, niin Wolfgangin laulukieli muistutti jotenkin etäisesti enklantia.

Jo Wolfgang-aikaan alkoi ohjelmistossa olla mukana myös Velton suomeksi tekemiä biisejä, kuten ”Orgasmi”, jonka aikana oli niin sanottu ”runkkusoolo”. Soolon aikana kaksi kitaristia ja yksi basisti hioi kitaran kaulaa, kunnes Moog ja Velto sylkivät hirveät räkämällit lentämään kaulojen yli yleisön niskaan.

Keväällä 1971 Wolfgang pääsi lämppäriksi ruotsalaisen progebändin Novemberin keikalle. Tampereen Yliopistolla Wolfgangin lisäksi lämppäreinä oli Rauli Badin, näin luki keikkajulisteessa, Voodoo ja Rale & Matthews. Suosikki mainitsi November-artikkelissaan myös Wolfgangin ja erityisesti Moogin seuraavasti: ”Yleisö seurasi mielenkiinnolla tämän alkuunsa sammuvan kyvyn yrityksiä yhdistää tasajalkahyppely ja baletti.”

Mikko Saarela kertoi myöhemmin Moogille, että hän oli vähän yli kymppivan-

hana Jyrki Siukosen kanssa katsomassa November-keikkaa. Ekan lämpöparin eli Wolfgangin esiintyessä äijät oli katsoneet hämmästyneinä toisiaan ja ihmetelleet, miten noin saatanan huono bändi kehtaa esiintyä ja vieläpä riehua ja olla ikään kuin ne olis koviakin kunkkuja. Ehkäpä silloin jo istutettiin siemenet tuleviin punkbändeihin, vaikka toimittajat ovat myöhemmin väittäneet Mikon päätöksiin vaikuttaneen Ramones-konsertin – sielläkin oli Kontra lämpöparinä. Nooo, ihan varmasti Ramones on ollut se lopullinen ja tärkein vaikuttaja, mutta mutta mutta ainakin Wolfgangin hämmästyttävä huonous oli tehnyt Mikoon lähtemättömän vaikutuksen, koska hän muisteli kyseistä keikkaa vielä 2000-luvulla pienoismallitapahtumassa.

Elokuussa 1971 Hämeen läänin Koskella järjestettiin Koskisrock ulkoilmafestivaali edellisenä vuonna alkaneen Ruisrockin malliin. Ulkomaisena vieraana oli nykyään melko harvan tuntema esipunkbändi Third World War. Muina esiintyjinä oli tunnettuja suomibändejä Tasavallan Presidentistä ja Wigwamista lähtien ja aina Kaustisen Purppurapelimanneihin saakka.

Seura-lehti ja varmaan pari muutakin julkaisua mainitsi, ettei tällaista Wolfgangia pitäisi päästää lainkaan esiintymään julkisesti. Ja sehän se parasta mainosta olikin ja nektaria meidän hirviöiden sydämille. Mutta *Intro* kirjoitti, ehkäpä Tapio Korjuksen vaikutuksesta, keuhuvan artikkelin Wolfgangista olettaen, että esimerkiksi onneton englannin kieli oli tahallaan lausuttu päin prinkkalaa ja että bändi olisi siis oikeastaan hupibändi. *Kansan Lehti* peesasi Intron juttua ja kehui myös Wolfgangia. Oli miten oli, Koskisrock oli Wolfgangin joutsenlaulu, vaikka joutsenten sijaan Koskisrockin pikku lammikossa ui miljoona tyhjää pulloa.

Wolfgangin jälkeen Veltolla oli jonkin aikaa ihmeellinen psykebändi nimeltä Abracadabra, kolmen hengen bändi, jossa oli soittimina kaksi kitaraa, bongot ja bassorumpu. Sitten Veltto, kitara, ja Moog, rummut, soitteli kaksisteen Härmälän Herkun kellarivarastossa, kunnes vuodenvaihteessa 1973–1974 Huovisen Timo palasi intistä ja muodostettiin yhtye nimeltä Virtanen.

Moogin, Velton ja Timon lisäksi bassossa oli Abracadabra-kitaristi Porski sekä rummuissa Taurus-yhtyeestä hankittu nuori poika nimeltä Hohdin Holm. Timo muisteli joskus, kuinka Virtasen ekalla keikalla Helsingin Tavastialla oli alle 20 kuulijaa, mutta Virtanen oli reenannu oikein lujasti ja soitto oli parempaa kuin millään muulla Virtas-keikalla. Toisen kerran Tavastialla sana hulluista esiintyjistä oli kiirinyt ja yleisöä oli jo reilusti yli 50, mutta soiton taso oli pudonnut alun

innostuksesta. Kolmannella kerralla tupa oli aivan täynnä ja soitto oli ihan mitä sattuu, mutta se ei juurikaan tuntunut haittaavan yleisöä. Ehkä huono soitto istui ikään kuin hyvinkin kokonaisuuteen. Laulukaiuttimiin oli liimattu kaikkein härskeimpiä otoksia sellaisista kulttuurilehdistä kuin Jallu, Kalle ja Ratto.

Virtanen oli nimenomaan lavabändinä garagerock- eli autotallibändi. Moogin ja Velton käsittämättömän hurjan, ennalta harjoittelemattoman eli siinä samassa hetkessä improvisoidun lavaliikhehdinnän sekä verbaaliakrobatian yhdistelmää ei juurikaan näkynyt levyille soitetuissa biiseissä.

70-luvun alussa, kuten jo monesti sitä ennen ja myöskin jälkeen, monet bändit ja artistit esittivät ”kovaa jätkää” ja kunkkua. Mutta kun Virtasen alkuaikoina esimerkiksi Bottalla jotkut pikkubändien roudarit ja häntäkärpäset yrittivät tapersa mukaan huudella landebändille ja haukkua esiintyjät lyttyyn, homma epäonnistui pahoin Virtasen kohdalla. Moog ja Velto ottivat tavakseen haukkua itse omaa bändiään ja esitystään niin voimakkaasti ja monipuolisesti, että tyhmillä huutelijoilla meni jauhot väärään kurkkuun. Fiksumpia kuulijoita huvitti tällainen erävoitto.

Bottalla kävi myös siten, että joku räpäle huuteli keikan alussa: ”Hej menckä himaan landepaukut! Koska juna lähtee?” Moog ja Velto huutelivat mikrofonin ja vahvistimen auttamalla ylivoimalla: ”Kertokaa ny tolle paskavarpaalle, koska sen juna lähtee! Se asuu Riihimäellä, ja sen pitäis päästä kotsaan!”

Virtanen teki kaks älpeetä, *Hal-00* sekä *Uusi jääkausi uhkaa*. Kuten sanottu, niissä ei ollut paljoakaan jäljellä autotallibändistä, koska keikoilla suuri osa biiseistä oli käännösbisejä, siis 50- ja 60-lukujen amerikan- ja brittirokkia, kun taas älpeille vaadittiin etupäässä Velton tekemiä bisejä, jotka oli autotallista kaukana. Muutaman käännösbisiin lisäksi yksi harvoista levybiseistä, jota vois sanoo garagevaikutteiseksi oli bändin jäsenten yhdessä vääsäämä ”Clark Kent” ja tietysti ”Ontuva myrkkyy” oli omaa luokkaansa ja enteili tulevia aikoja.

Musan toukokuun 1974 numerossa Waldemar Wallenius kirjoitti Virtasen olevan ”punk rock” -bändi eli ”repale- tai räsy-rokkia”. Holmi maalasi bassorummun kalvoon tai sitten rumpukoteloihinsa ”Virtanen – Punk-Rock – Tampere”. Kun Virtas-äijät kyseli Walleniukselta tarkemmin tästä englannista tuodusta lainasanasta, Waldemar kertoi, että Englannissa oli bändi nimeltä Stack Waddy, joka muistutti Virtasta.